

Stoppa energitjuvarna!

Ämnen: Fy, Ke, Bi, Tk, Ge, BI

I den här övningen spanar klassen tillsammans efter energitjuvar i skolan – det vill säga sådant som använder energi i onödan. Stoppa energitjuvarna! är lämplig att göra efter de inledande övningarna i [Vad är energi?](#) där eleverna har tillägnat sig baskunskaper om energi och energianvändning.

Målet med övningen är att eleverna ska bli uppmärksamma på hur energi används, bli medvetna om olika sätt att hushålla med energi samt förstå hur deras egna val och handlingar är kopplade till energianvändning och miljöpåverkan.

Material: Bilder på energitjuvar, Spaningskort (pdf), Energismart affisch (pdf), Energismarta tips (pdf), Naturskyddsföreningens SMERGYmeter. Allt material finns i verktygsmenyn.

Tips! Stoppa energitjuvarna finns även för SMART Board.

> [Ladda ner övningen för SMART Board här](#)

Material och verktyg finns även i högerspalten. Längst ner på sidan hittar du en knapp för att ladda ner övningen som pdf.

Genomförande

Förberedelser

Skriv ut spaningskort och bilder på energitjuvar. Plocka fram saxar.

I klassrummet: Dela ut spaningskortet och förklara de tre kolumnerna – en för varje nivå på energitjuvar. Den **lilla tjuven**, som slösar litegrann, **mellantjuven** som slösar mer och den **stora tjuven**, som är en riktig energislukare. På spaningskortet ska eleverna skriva vilka energislösande energitjuvar de har markerat runtom i skolan.

Diskutera några exempel på energitjuvar. Glöm inte bort de energitjuvar som inte direkt använder energi, men som ändå leder till att den totala energianvändningen ökar. Det kan vara matsvinn, öppna fönster (när det är kallt ute), onödig pappersförbrukning eller en aluminiumburk i papperskorgen.

På spaningskortet finns också **gröna hjärtan**. De kan sättas på saker eller företeelser som eleverna tycker är energismarta, alltså sådant som hjälper till att spara energi (t.ex. sensorer som tänder och släcker lampor automatiskt) eller som använder energi på ett smart sätt (t.ex. en cykel som ju kräver energi av den som använder den men som ändå är energismart jämfört med exempelvis en bil).

Låt eleverna ge sig ut på spaning i skolan.

Låt eleverna redovisa vilka energitjuvar de har hittat och samtala om storleken på energitjuvarna. Vad är det som påverkar om det är en liten eller stor energitjuv?

Diskutera hur mycket det påverkar om en apparat är igång kort eller lång stund.

Redovisning och dokumentation

Gör tillsammans en plansch där ni presenterar era bästa sätt att hålla energitjuvarna borta. Sätt upp planschen i

skolan och visa den för rektorn!

Gör små sketcher om energitjuvarna och hur det går att göra dem mindre eller helt stoppa dem.

> **Här kan du läsa om hur klassen kan dela sina hållbarhetstips.**

Fördjupning

Veckans energiagenter

Efter att hela klassen har gjort övningen Stoppa energitjuvarna! kan ni utse ett par elever till agenter med extra fokus på att spana efter energitjuvar under veckan. Låt agenterna avlägga rapport efter utfört veckoupdrag och byt agenter varje vecka. Coola agentbrickor hittar du i verktygsfältet till höger. Eller varför inte låta eleverna göra sina egna brickor?

Lek Energitjuvskull

Energitjuvskull är en rolig lek som handlar om att stoppa energitjuvar. Idén till den här övningen kommer från Energiutmaningens övning Tända och släcka lampan-kull.

Leken passar utomhus eller i idrottssalen. En elev är energitjuv som vill tända så många lampor som möjligt. Det gör den genom att kulla de andra och ropa "Tänd!". När någon blir kullad fryser den och förvandlas till en lysande lampa. Den kullade ställer sig då med armarna som en ring ovanför huvudet och benen brett isär. Det är nu alla andras uppgift att vara energismarta och försöka släcka så många lampor som möjligt. Det gör de genom att krypa igenom mellan benen på lamporna och ropa "Släck!". Energitjuven får inte kulla den som är i färd med att släcka en lampa och får heller inte stå bredvid och vänta in att den släckt lampan helt.

Variera leken genom att låta energitjuven göra andra saker. Till exempel kan den sätta igång bilar genom att kulla de andra och skrika "Kör!". De kullade förvandlas då till bilförare som står med benen brett isär, rattar med händerna och gör brummande ljud. Nu måste de andra vara energismarta igen och stoppa bilarna. Det gör de genom att krypa igenom mellan benen på bilarna och ropa "Stopp!".

Utveckla leken med elevernas hjälp. Kanske sätter den även igång duschar och flygplan? Vad gör alla de energismarta då?

Fakta

> **Faktablad: Vad är energi?**

> **Faktablad: Energikällor**

> **Faktablad: Energianvändning**

> **Faktablad: Att vara energismart**

> Till alla lektioner för årskurs 4-6

> Till Stoppa energitjuvarna! för åk F-3